

що Карсак написав вже зазначену вище трилогію, розпочату «Прибульцями нізвідки», це тільки початок, судячи за все, у 1966 році він задумав цілу серію про пригоди геолога Тераї Лапрада та розпочав втілювати свій замисел повістю «Гори долі», в фіналі якого «Бог долі» офірців пророкує майбутнє Тераї Лапрада, в якому містяться частки сюжету «Львів Ельдорадо», а також згадка про те, що Тераї помре у віці 124 років «могутнім, коханим... але одинаком, як всі розумні істоти»[Карсак 1981].

Отже, Карсак також є творцем такої ж «космічної опери», як й Гамільтон, Берроуз, «Док» Сміт, Уільямсон.

Інша справа, що книжка у цьому жанрі може бути майстерною, високопрофесійною, такою, що тримає читача в напрузі від першої до останньої сторінки і вражає неабиякою фантазією. Але ж частіше ж під звичним словосполученням ховається форма «оперетка», вульгарна й убога імітація, виріб, макулатура, безплідне топтання по стежках, вже прокладених іншими. Щось на кшталт масового друкування чи переписування штучних картин іспанця Бориса Вальєхо.

І Едмунд Гамільтон, і Едгар Берроуз, і Франсіс Карсак писали, по суті, той же самий різновид масової літератури (відмінності між ними обумовлені відмінностями культурно-історичними та у життєвому досвіді, але ж, зрештою, це тільки національна специфіка). То й що? У ній - масовій літературі - раніше досягли успіху і Дюма, і Жуль Верн! І Гамільтон, і Берроуз, і Карсак робили свою справу майстерно - захоплююче, із розмахом - і обидва, безумовно, мали щасливий дар тримати читача до самого фіналу.

А в усьому іншому, «космічна опера» - жанр динамічний і запаморочливий, в якому не до абстрактних філософствувань, соціального моделювання або витонченого психологізму.

Фантазією Карсака доля не обділила, це факт. У вже «Робінзонах Космосу» (1955), як уже говорилося, мимовільні космічні колоністи відправлялися до пункту призначення на ... шматку земної поверхні, відірваної у нашої планети. Ще більш оригінальним - і таким, що задовольняє смакам і розмахом справжніх шанувальників «космічної опери» - є рішення теми «зоряного ковчега» знайдене в одному з найкращих творів Карсака, романі «Втеча Землі» (1960). Він також переведений і видавався російською мовою не раз (практично усі романи були видані та перевидані у чудових перекладах Фелікса Мендельсона), тому лише можна нагадати, що дія роману відбувається в далекому майбутньому, коли, не чекаючи передбаченого вченими неминучого вибуху Сонця, в довге зоряне плавання відправляються абсолютно незвичайні «космічні кораблі» - цілі планети - Земля та колонізована людьми Венера, виведені нашими далекими нащадками зі звичних своїх орбіт!

Карсак дійсно багато в чому продовжив традиції, закладені у французькій фантастиці Жюлем Верном і Жозефом Роні-старшим. У першого він узяв оптимістичний погляд на можливості науки і техніки, за допомогою яких можна протистояти навіть космічній катастрофи, а другий заразив Карсака оптимізмом іншого роду: контакт з представниками іншого життя в космосі не тільки можливий, а й обов'язково відбудеться.

Література

Гаков, Владимир. Возвращение космического робинзона // Ф.Карсак. Львы Эльдорадо. М.: АСТ, 2001. 704 с. [Классика мировой фантастики]. - С.: 695-701. Ф.Карсак. Бегство Земли. - М.: Молодая гвардия, 1972 - с. 368. Ф.Карсак. Горы Судьбы // Дорога воспоминаний. - М.: Мир, 1981 - с.318-370

САЛАМАТИНА О. О.

(Чорноморський державний університет імені Петра Могили)

ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ СУЧАСНОГО ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ІНТЕРВ'Ю

Стаття присвячена аналізу прагматичних особливостей сучасного публіцистичного інтерв'ю. Визначено передумови та етапи розвитку прагматики у лінгвістиці. Виокремлено й схарактеризовано основні компоненти прагматики інтерв'ю у пресі: комунікативний намір, прагматичну настанову, контекст і пресуппозицію.

Ключові слова: інтерв'ю, прагматика, інтерв'юер, респондент, адресант, адресат, контекст, комунікативний намір, прагматична настанова, пресуппозиція.

Саламатина О. А. Прагматический аспект современного публицистического интервью. Статья посвящена анализу прагматических особенностей современного публицистического интервью. Определены предпосылки и этапы развития прагматики в лингвистике. Выделены и охарактеризованы ее основные компоненты: коммуникативное намерение, прагматическая установка, контекст и пресуппозиция.

Ключевые слова: интервью, прагматика, интервьюер, респондент, адресант, адресат, контекст, коммуникативное намерение, прагматическая установка, пресуппозиция.

Salamatina O. O. Pragmatical aspect in the modern publicistic interview. The article is devoted to analyzing of pragmatic peculiarities in the modern publicistic interview. This paper also focuses on explanation of premises and phases of pragmatics' extention in linguistics. It helps to single out and characterize its main components: communicative intention, pragmatical aim, context and

presupposition.

Key words: interview, pragmatics, interviewer, respondent, sender, addressee, context, communicative intention, pragmatical aim, presupposition.

Слово “прагматика” походить від грецького “*pragma*” – дія, діло. Мовлення як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, з одного боку, процесу взаємодії між людьми, а з іншого – механізмів свідомості (когнітивних процесів) останніх є об’єктом лінгвістичної прагматики. Цей термін був уведений до наукового обігу Ч. Морісом [Morris 1983, с. 37-89], який розділив семіотику на три частини (аспекти): семантику (вивчає відношення знаків до об’єктів), синтактику (розділ про відношення між знаками) і прагматику (досліджує відношення споживача до знаків). У центр уваги лінгвістичної прагматики він тим самим поклав модель спілкування, яка розглядається ним як взаємодія двох суб’єктів (адресанта повідомлення й адресата), що реалізується за допомогою висловлювань, відбувається у конкретних обставинах і спрямована на досягнення конкретних цілей та результатів [Morris 1983, с. 38]. Класичні праці у царині прагматики були зроблені Ж. Остіном [Austin 1991], Тойн А. ван Дейком [Dijk 1976], Г.П. Грайсом [Грайс 1985], В. Дресслером [Dressler 1973], А.С. Діденко [Didenko 1981] та іншими.

На сьогодні це чи не найперспективніша ділянка у дослідницьких галузях, пов’язаних з мовознавством, оскільки вона намагається розв’язувати питання, тісно сполучені з аналізом реального, а не уявного спілкування.

Метою статті є дослідження прагматичного аспекту інтерв’ю сучасної преси з огляду на його змістові, структурні, жанрові та стилістичні особливості. Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких **завдань**: визначити передумови та етапи становлення прагматики у сучасному мовознавстві, а також виокремити і схарактеризувати основні прагматичні складники публіцистичного інтерв’ю та чинники їх реалізації. **Об’єктом** дослідження у статті виступають тексти інтерв’ю сучасної преси, а **предметом** дослідження обрані їх прагматичні особливості.

Розвиток лінгвістики за кордоном, особливо в англomовних та німецькомовних країнах, відповідав загалом трьом аспектам семіотики. Спочатку структурна лінгвістика намагалася обмежитися дослідженням лише формальних відносин мовних одиниць між собою, намагаючись не звертатися до змісту. Але вже в середині 60-х цей метод вичерпав себе, виявивши свою нездатність до повного і всебічного аналізу мовних фактів. Через трансформаційну граматику мовознавство звернулося в цих країнах до семантики спочатку у загальній формі, а далі – до більш деталізуючого семантичного аналізу. Так на перший план вийшли семантичні дослідження не тільки в галузі лексики, а й синтаксису [Беликов 2001, с. 122].

Однак і семантичний компонент не міг задовольнити всіх потреб дослідження мови, особливо в галузі її функціонування. Висловлювання в цих теоріях пов’язувалося з умовним носієм мови, не враховуючи реальних людей, що користуються мовою, з їх почуттями, взаєминами, цілями та намірами. Стало зрозумілим, що для повного пояснення мови – як її устрою, так і особливостей вживання в мовленні – необхідно звернутися до чинників функціонування мовних форм. Це стимулювало звернення до прагматики, і вже від початку 70-х рр. термін “прагматика” і пов’язані з ним поняття все частіше з’являються в роботах лінгвістів різних напрямів (А.О. Бернацької [Бернацкая 1990], В.В. Богданова [Богданов 1990], Н.Є. Гапотченко [Гапотченко 2004], В.Г. Кузнецова [Кузнецов 1991], Т.В. Радзієвської [Радзієвська 1999] та ін.) [Беликов 2001, с. 136].

Таким чином, якщо синтактика пояснює побудову висловлювання, тобто як говорить людина (вивчаючи зовнішню форму мови), якщо семантика показує зміст висловлювання, тобто що означає акт мовлення, то прагматика прагне розкрити, за яких умов і з якою метою в даному випадку говорить людина. Арутюнова Н.Д. [Арутюнова 1998] одним із головних завдань прагматики вважає дослідження мовленнєвих утворень, що з’являються у різних видах комунікативних контекстів та ситуацій.

Складність компонентів комунікативної ситуації інтерв’ю сучасної преси зумовлює труднощі в дослідженні прагматики текстів цього жанру [Арутюнова 1998, с. 356]. Зважаючи на антропоцентричний підхід сучасних лінгвістів до мовлення, а отже до його комунікативного та прагматичного аспектів [Арутюнова 1998, с. 360], у вивченні основних складників прагматичного аспекту інтерв’ю сучасної преси слід спиратися на послідовність чинників: автор – текст – читач. У зв’язку з вище зазначеним, буде доцільним виокремлення комунікативного наміру та прагматичної настанови інтерв’ю сучасної преси. Розглянемо наведені складники.

Відомий вчений-лінгвіст І.Р. Гальперин вказує, що “кожен текст є результатом матеріального втілення прагматичної настанови автора” [Гальперин 1981, с. 40]. Це твердження треба вважати справедливим і для текстів інтерв’ю сучасної преси. А.С. Діденко називає тексти інтерв’ю “цілісною системою елементів комунікації, які є об’єднаними з комунікативними намірами його колективних авторів для досягнення певної прагматичної настанови” [Didenko 1981, с. 220]. Дослідник виокремлює

комунікативні наміри журналіста-інтерв'юера і респондента, оскільки вважає їх не тотожними поняттями. На думку науковця, текст інтерв'ю в пресі створюється з метою надання читачеві інформації з певної теми. Комунікативний намір інтерв'юера, який полягає у спонуканні респондента до відповіді в усному опитуванні, зберігається та відображується у діалогічній частині тексту інтерв'ю в пресі. Інформативний комунікативний намір журналіста-інтерв'юера реалізується у створеній ним частині тексту інтерв'ю (наприклад, у надзаголовку, заголовку, підзаголовку, зачині, у питальних мовленнєвих актах, елементах текстоформування тощо). Але разом із тим, саме журналіст у більшій мірі впливає на хід інтерв'ю, а тому й на хід реалізації комунікативного наміру респондента, оскільки саме він спрямовує усне інтерв'ю та вибудовує відповідний текст інтерв'ю в пресі. У цьому полягає спонукальний комунікативний намір журналіста. Інформативний комунікативний намір респондента виражається в наданні журналістові, а також читачеві, від імені якого виступає журналіст, суб'єктивної та об'єктивної інформації з приводу певних подій [Гальперин 1981, с. 38].

В інтерв'ю сучасної преси комунікація тексту вважається складником прагматичної настанови його авторів, оскільки через повідомлення об'єктивної та суб'єктивної інформації, закодованої у тексті, журналіст та респондент реалізують функцію впливу та спонукають адресата до певних соціальних учинків, до формування політичних поглядів, етичного та естетичного ідеалів. Об'єктивність інформації інтерв'ю полягає у тому, що тексти цього жанру ґрунтуються на реальних фактах, які мають певні ознаки часу та місця у дейксисі. Суб'єктивність таких текстів пов'язана з тим, що основні дані щодо події повідомляються респондентом, який відповідає на перелік запитань журналіста і доповнює об'єктивну інформацію особистісною, суб'єктивною думкою (оцінками, емоціями тощо) [Радзівська 1999, с. 108].

У текстах інтерв'ю інформація подається з прагматичною метою – викликати певну реакцію адресата-читача (мовну чи немовну).

Таким чином, основна прагматична настанова колективних авторів текстів інтерв'ю в сучасній пресі має результатом шляхом подання інформації тексту спонукати читача до висновків, які визначатимуть його подальшу позицію щодо суспільних, політичних, економічних, культурних та інших подій; реалізацію соціальних учинків тощо.

Кожному тексту писемної або друкованої комунікації властивими є рівень інформації, емоцій та ролей [Радзівська 1999, с. 211]. Очевидно, у разі інтерв'ю сучасної преси рівень інформації перетинається з комунікативними намірами та прагматичною настановою авторів, яка є своєрідною інформацією про те, який перлокутивний бажаний ефект було закладено в текст [Кузнецов 1991, с. 133]. Емоції та ролі відповідають тлумаченню конотативного значення та оцінності тексту (негативної, позитивної, контрастної тощо). Вони можуть бути також пов'язаними з урахуванням *“синдрому очікування сенсаційного матеріалу”* [Кузнецов 1991, с. 134], який властивий узагальненому адресату інформації ЗМІ – суспільству.

Допоміжними чинниками у реалізації комунікативних намірів авторів інтерв'ю сучасної преси вважаються завершеність тексту, яка виражається у достатності його форми та обсягу, необхідних для тлумачення змісту відповідно до комунікативних намірів авторів, а також цілісність тексту, що проявляється у відповідності його змісту формі в обсязі, наданому авторами [Барманкулов 1979, с. 87]. Цілісність та завершеність текстів інтерв'ю в пресі пов'язані зі структурними особливостями організації текстів цього жанру (змістовною та семантичною узгодженістю їх складників).

Реалізації комунікативного наміру та прагматичної настанови сприяє також настанова авторів текстів інтерв'ю на себе, яка дозволяє зрозуміти, як саме вони репрезентують себе у дейксисі. Крім того, у кожному тексті інтерв'ю простежується настанова на дійсність, яка виражається у референції на конкретні ситуації реальності, їх дейктичні, соціальні, історичні, культурні характеристики [Арутюнова 1998, с. 367].

Важливим багаторівневим складником прагматичного аспекту тексту вчений-лінгвіст З.І. Хованська [Хованская 1991] вважає контекст. На її справедливую думку, мовленнєвий контекст формується завдяки реченням, які відповідають інформації щодо фізичного оточення учасників комунікативної ситуації, інтерпретації попередніх висловлювань, даних про фонові знання партнера по комунікації тощо. Завдяки взаємодії усіх рівнів інформації (мовного, немовного, парамовного) мовленнєвих актів, що утворюють текст, формуються семантичні контекстуальні зв'язки вищого за мовленнєвий, комунікативного рівня. З мовленнєвого контексту можна отримати інформацію про розподіл ролей та статусів авторів тексту інтерв'ю, їх мовну компетенцію; канал передачі інформації, обраний код тощо. Отже, З.І. Хованська поєднує мовленнєвий контекст з рисами складників відповідної комунікативної ситуації [Хованская 1991, с. 320-341].

Комунікативна ситуація набуває розвитку на предметно-подійовому підґрунті, про яке експліцитно

чи імпліцитно повідомляється у відповідному мовленнєвому контексті. У текстах інтерв'ю сучасної преси предметно-подійовий аспект комунікативної ситуації переважно сполучається із загальною соціальною, політичною, історичною, культурною ситуацією. Це пов'язано з тим, що подія, про яку йдеться в інтерв'ю, має соціально зумовлене підґрунтя. Навіть у разі портретного інтерв'ю, пов'язаного із наданням суб'єктивної, а іноді оприлюдненням приватної інформації, предметно-подійова основа тексту має референцію реалії соціального, політичного життя, культурного оточення і відбиває певний момент дейксису. Предметно-подійова ситуація подається як сума мовленнєвої та предметної ситуацій [Хованская 1991, с. 304-305]. На мовленнєву ситуацію текстів інтерв'ю сучасної преси передусім впливає розподіл ролей авторів – журналіста-інтерв'юера та респондента, співвідношення мовленнєвої компетенції авторів та гіпотетичного адресата. У предметній ситуації текстів цього жанру враховуються, насамперед, явища та факти, які описано, мовленнєві відносини між колективними авторами та модальність спілкування, ставлення журналіста та респондента до зображуваних у текстах фактів, дейктичне співвідношення між авторами та подіями.

Дейксис є мовною вказівкою на простір та час, загальною формою координації матеріальних об'єктів у комунікативній ситуації [Чаплыгина 2001, с. 115]. Ситуативний дейксис кожного етапу тексту (логодейксис) визначається мовленнєво [Чаплыгина 2001, с. 219] та немовленнєво [Терехова 2004, с. 48-54]. Логодейксис тексту інтерв'ю преси може ґрунтуватися на одному чи кількох періодах (минулого, теперішнього, майбутнього часу), що стосуються теми та предмету інтерв'ю. Добір кількісних та якісних рис періодів залежить від комунікативного наміру авторів тексту та реального часу реалізації описуваної події. Комунікативний намір представити факт як завершений стимулює авторів до створення окремих мовленнєвих актів (мінімальних прагматично зумовлених елементів тексту) або всього мовленнєвого контексту інтерв'ю у минулому часі, описати його у динаміці – до вживання теперішнього часу, підкреслити проспективну спрямованість зображуваного факту – до використання майбутнього часу. Просторові ознаки текстів інтерв'ю сучасної преси поєднують об'єктивні (загальновідомі – частина світу, країна, місто, офіс, установа) та суб'єктивні (далеко, тут, там, поруч тощо) чинники [Терехова 2004, с. 49].

Контекст провокує ефект доповнення до вже відомої інформації, знищення менш вірогідної інформації за рахунок комунікації більш вірогідної. З кожного мовленнєвого контексту інтерв'ю можна вилучити референційну вказівку на певні денотати події-предмета інтерв'ю (про що йдеться), часу (коли відбувалася подія), місця (де вона відбувалася), визначити стилістичний зміст використаних мовних засобів. Н.Є. Гапотченко характеризує комунікативний контекст як інформацію, *“яку можна вилучити з мовленнєвого контексту, спільні знання колективних авторів текстів інтерв'ю та їх адресата-читача один про одного й про створюваний текст”* [Гапотченко 2004, с. 75]. Таке тлумачення контексту є близьким до поняття прагматичної пресуппозиції.

Питання про пресупозиції останнім часом почало широко дискутуватися в лінгвістичній літературі. Цим питанням займалися багато провідних науковців: Г. Фреге [Frege 1989], Ж.Л. Остін [Austin 1991], Б. Рассел [Russell 1981], Ж. Катц [Katz 1981], М. Бірвіш [Bierwisch 1987] та інші. Поняття *“пресупозиція”* використовувалося різними авторами неодноразово. Для одних воно означає використання речення, що є адекватним ситуації [Russell 1981, с. 49]; для інших воно пов'язане з оцінкою істини [Austin 1991, с. 17]. Дуже часто це поняття відносять до прагматичних аспектів речення [Katz 1981, с. 115], в інших випадках пресупозиції розглядають як властивість лексичних надходжень [Bierwisch 1987, с. 9]. Існувало також припущення, що селекційні обмеження є фактично пресупозиціями [Радзівєвська 1999, с. 106]. Поняттям *“пресупозиція”* ми завдячуємо Г. Фреге, який справедливо розуміє під цим терміном смисловий компонент, який повинен бути вірним для того, щоб речення (або інші одиниці комунікації) не сприймалися як аномальні чи недоречні у даному мовленнєвому контексті. Отже, пресупозицію він називає презумпцією існування предмета, факта або істинності судження. Семантична пресупозиція, за його визначенням, *“вказує на відносини між компонентами речення, прагматична – є пропозиційною настановою адресанта і відсилає до нього адресата”* [Frege 1989, с. 45]. Н.Є. Гапотченко стверджує, що пресупозицію закладено у саму назву типу тексту, тобто в самій номінації жанру тексту розкривається та вибудовується його прагматична спрямованість. Таким чином, читач сучасної преси орієнтується на назву рубрики або жанру тексту *“інтерв'ю”* і очікує, що подальша інформація буде надана у вигляді скоріше за все друкованого тексту, який відображує розмову між журналістом-інтерв'юером та його респондентом і містить крім тексту діалогу текст заголовку, зачину та інших елементів текстоформування [Гапотченко 2004, с. 76]. Це твердження можна вважати дискусійним, оскільки пресупозиція – це імпліцитний зміст тексту, а він ніяк не може знаходитись у назві жанру або навіть у назві тексту (якщо назва полісемантична); він виокремлюється лише із значення речень (та синтагм).

Отже, можна дійти **висновку**, що прагматика виникла на базі семіотики, досліджуючи мовленнєві

утворення, що з'являються у різних видах комунікативних контекстів та ситуацій, і розкриваючи, за яких умов та з якою метою в даному випадку говорить людина. Основними складниками прагматики публіцистичного інтерв'ю виступають комунікативний намір, прагматична настанова, контекст і пресупозиція. Комунікативний намір автора-журналіста тексту інтерв'ю сучасної преси не може бути ототожненим з комунікативним наміром респондента. Комунікативним наміром журналіста є спонукальна та інформативна комунікація, респонденту притаманний комунікативний інформативний намір. Спільною рисою колективних авторів текстів інтерв'ю преси є інформативний комунікативний намір та прагматична настанова впливу на масового адресата-читача. Допоміжними чинниками у реалізації комунікативного наміру й прагматичної настанови авторів інтерв'ю сучасної преси вважаються цілісність тексту та його завершеність, які пов'язані зі структурними особливостями організації текстів цього жанру, а також настанова авторів текстів інтерв'ю на себе і на дійсність. Контекст проковує ефект доповнення до вже відомої інформації, знищення менш вірогідної інформації за рахунок комунікації більш вірогідної, а пресупозиція є комунікативним фоном, що пов'язаний із соціальними та культурними рисами авторів текстів, їх знаннями та уявою про світ. Вона створюється фоновими знаннями авторів, визначається мовними особливостями журналіста-інтерв'юера та респондента, а також має складниками реальні обставини утворення даного тексту інтерв'ю.

Подальше вивчення прагматичного аспекту текстів інтерв'ю сучасної преси та його основних складників сприятиме більш ефективному досягненню основного спрямування цього жанру – впливу на масового читача.

Література

- Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека / Н.Д. Арутюнова. – М.: Школа "Языки русской культуры", 1998. – 896 с.
- Барманкулов М.К. Журналистика для всех (общность и специфика жанров печати, телевидения и радиовещания) / М.К. Барманкулов. – Алма-Ата: Казахстан, 1979. – 318 с.
- Беликов В.И. Социоллингвистика / В.И. Беликов, Л.П. Крысин. – М.: Рос. гос. гуманитар. ун-т, 2001. – 439 с.
- Бернацкая А.А. Приемы прагматизации заглавия / А.А. Бернацкая. – Красноярск: Знание, 1990. – 60 с.
- Богданов В.В. Речевое общение. Прагматические и семантические аспекты / В.В. Богданов. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1990. – 88 с.
- Гальперин И.П. Текст как объект лингвистического исследования / И.П. Гальперин. – М.: Наука, 1981. – 139 с.
- Гапотченко Н.С. Комунікативно-прагматична організація діалогічних комунікативних блоків текстів інтерв'ю (на матеріалі сучасної французької преси) / Н.С. Гапотченко. – К.: Логос, 2004. – 244 с.
- Грайс Г.П. Логика и речевое общение / Г.П. Грайс. – М.: Прогресс, 1985. – 246 с.
- Кузнецов В.Г. Прагматические маркеры аппелятивного текста / В.Г. Кузнецов. – М.: Наука, 1991. – 136 с.
- Моррис Ч. Основание теории знаков / Ч. Моррис. – М.: Радуга, 1983. – 89 с.
- Радзівєвська Т.В. Комунікативно-прагматичні аспекти текстотворення: дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.15 / Т.В. Радзівєвська. – К., 1999. – 390 с.
- Терехова С.І. Типологія дейксису / С.І. Терехова. – М.: Наука, 2004. – 54 с.
- Хованская З.И. Стилистика французского языка: учеб. пособие / З.И. Хованская, Л.Л. Дмитриева. – М.: Высшая школа, 1991. – 396 с.
- Чаплыгина И.Д. Средства адресованности: Ты-категория в современном русском языке / И.Д. Чаплыгина. – М.: МПУ, 2001. – 270 с.
- Austin J.L. How to Do Things with Words / J.L. Austin. – Oxford: Clarendon Press, 1991. – 175 p.
- Bierwisch M. Selektionsbeschränkungen und Voraussetzungen / M. Bierwisch. – Leipzig: Karl – Marx – Universität, 1987. – 78 S.
- Didenko A.S. Semantische und pragmatische Präsuppositionen und Positionen deutscher Satzgefüge / A.S. Didenko. – Leipzig: Studia Neophilologica, 1981. – 224 S.
- Dijk T.A., van. Pragmatics and Poetics / T.A. van Dijk // Pragmatics of Language and Literature. – 1976. – № 4. – P. 24-53.
- Dressler W. Einführung in die Textlinguistik / W. Dressler. – Tübingen: LTD, 1973. – 136 S.
- Frege G. Über Sinn und Bedeutung. – "Funktion, Begriff, Bedeutung, Fünf logische Studien" / G. Frege. – Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1989. – 120 S.
- Katz J.J. An Integrated Theory of Linguistic Descriptions / J.J. Katz, P. Postal. – Cambridge: The M.I.T. Press, 1981. – 350 p.
- Russell B. On Denoting / B. Russell // Logik and Knowledge. – New York: The Macmillan Company, 1981. – P. 49-56.

САНДІЙ Л. В.

(Тернопільський національний економічний університет)

ДЕРИВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОНОМАСТИЧНИХ РЕАЛІЙ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ЛЕКСИКОНІ

Статтю присвячено соціолінгвальним чинникам та критеріям систематизації англомовних інновацій сфери економіки, утворених на базі ономастичних реалій. У ході дослідження виявлено кореляцію неологізмів з релевантною культурологічною інформацією, яку такі мовні одиниці здатні акумулювати. Дається також суто лінгвальна характеристика репрезентативних груп неонімацій залежно від класів вихідних онімів, словотвірних способів і засобів вербалізації відповідної соціокультурної концептуалізації.

Ключові слова: неологізм, економічний лексикон, ономастична реалія, культурологічний компонент, словотвірна модель.

Сандій Л.В. Деривационный потенциал ономастических реалий в современном англоязычном экономическом лексиконе. Стаття посвящена социолингвальным факторам и критериям систематизации англоязычных инноваций сферы экономики, образованных на базе ономастических реалий. В ходе исследования выявлена корреляция неологизмов с релевантной культурологической информацией, которую такие языковые единицы способны аккумулировать. Дается также суто языковая характеристика репрезентативных групп неонимаций в зависимости от классов исходных онимов, словообразовательных способов и средств вербализации соответствующей социокультурной концептуализации.

Ключевые слова: неологизм, экономический лексикон, ономастическая реалія, культурологический компонент, словообразовательная модель.